

Gemeente : Delfzijl
Plangebied : Ontwerpbestemmingsplan 'Ubbens- en Actionlocatie'
Opsteller : Menno de Jonge
Datum : 01-09-2020

In het kader van externe veiligheid heeft Veiligheidsregio Groningen het ontwerpbestemmingsplan 'Ubbens- en Actionlocatie' te Delfzijl beoordeeld. De aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid zijn relevant voor de ruimtelijke afweging (verantwoording groepsrisico). Daarnaast adviseren wij op basis van Wet veiligheidsregio's art. 2 en 3 de brandweezorg binnen het plangebied.

Ontwikkeling

De ontwikkeling gaat uit van woningbouw in het gebied waar nu de Action is gevestigd, het transformeren van het Ubbens terrein naar woningbouw en de verdere afronding van de Nieuweweg tot een woonstraat. Door verplaatsing van de Action naar het kernwinkelgebied en door de sloop van de bedrijfsgebouwen op het Ubbensterrein ontstaat ruimte voor de gewenste invulling met woningbouw.

Conclusies en advies Veiligheidsregio Groningen

Het LPG-tankstation en de spoorlijn zijn de relevante risicobronnen. Vanwege het risico van het LPG-tankstation en het vervoer van gevaarlijke stoffen over de spoorlijn, dient een verantwoording van het groepsrisico ingevuld te worden. Om u te ondersteunen bij de invulling van de verantwoording van het groepsrisico, trekt Veiligheidsregio Groningen onderstaande conclusies en geeft onderstaand advies.

Het groepsrisico van het AVIA LPG-tankstation ligt boven de oriëntatiewaarde. Dit is strijdig met het externe veiligheidsbeleid van de gemeente. Daarnaast zijn wij van mening dat met deze gebiedsontwikkeling en het blijven verkopen van LPG geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening. De enige echt effectieve maatregel om het groepsrisico op de Ubbens – en Actionlocatie significant te verlagen is de sanering van de LPG-verkoop, omdat het groepsrisico ook in de huidige situatie al boven de oriëntatiewaarde ligt.

Veiligheidsregio Groningen adviseert:

- *dat de gemeente een keuze maakt tussen of gebiedsontwikkeling op de Ubbens- en Actionlocatie of de verkoop van LPG.*
- *daarbij te kiezen voor sanering van de LPG-verkoop bij het AVIA tankstation te saneren.*

Onderstaand vindt u de toelichting op ons advies.

Toelichting advies

Risicobron

De voorgenomen ontwikkeling bevindt zich binnen de invloedgebieden van de volgende risicobronnen:

Risicobron	Kenmerk	Afstand tot plangebied	Grootte 1% letaal effectgebied	Relevantie
LPG tankstation Avia (Achilles Brandstoffen Maatschappij)	LPG tankstation	Ca 100 meter	Effectgebied 100% letaal: 150 meter Effectgebied 1% letaal: 330 meter	Van toepassing
Spoortracé Groningen-Sauwerd	Basisnet Vervoersstof B3*	650 meter	4000 meter	Van toepassing
			PAG: 30 meter	Niet van toepassing
Nouryon Chemicals B.V.	Bevi, toxisch	ca. 2000 meter	2862 meter	Niet van toepassing vanwege beleidsmatige keuze*
J. Wildeman Storage en Logistics	Bevi, toxisch	ca. 2500 meter	3704 meter	Niet van toepassing vanwege beleidsmatige keuze*
JPB Logistics B.V. locatie Warvenweg	Bevi, toxisch	Ca 5000 meter	5928 meter	Niet van toepassing vanwege beleidsmatige keuze*

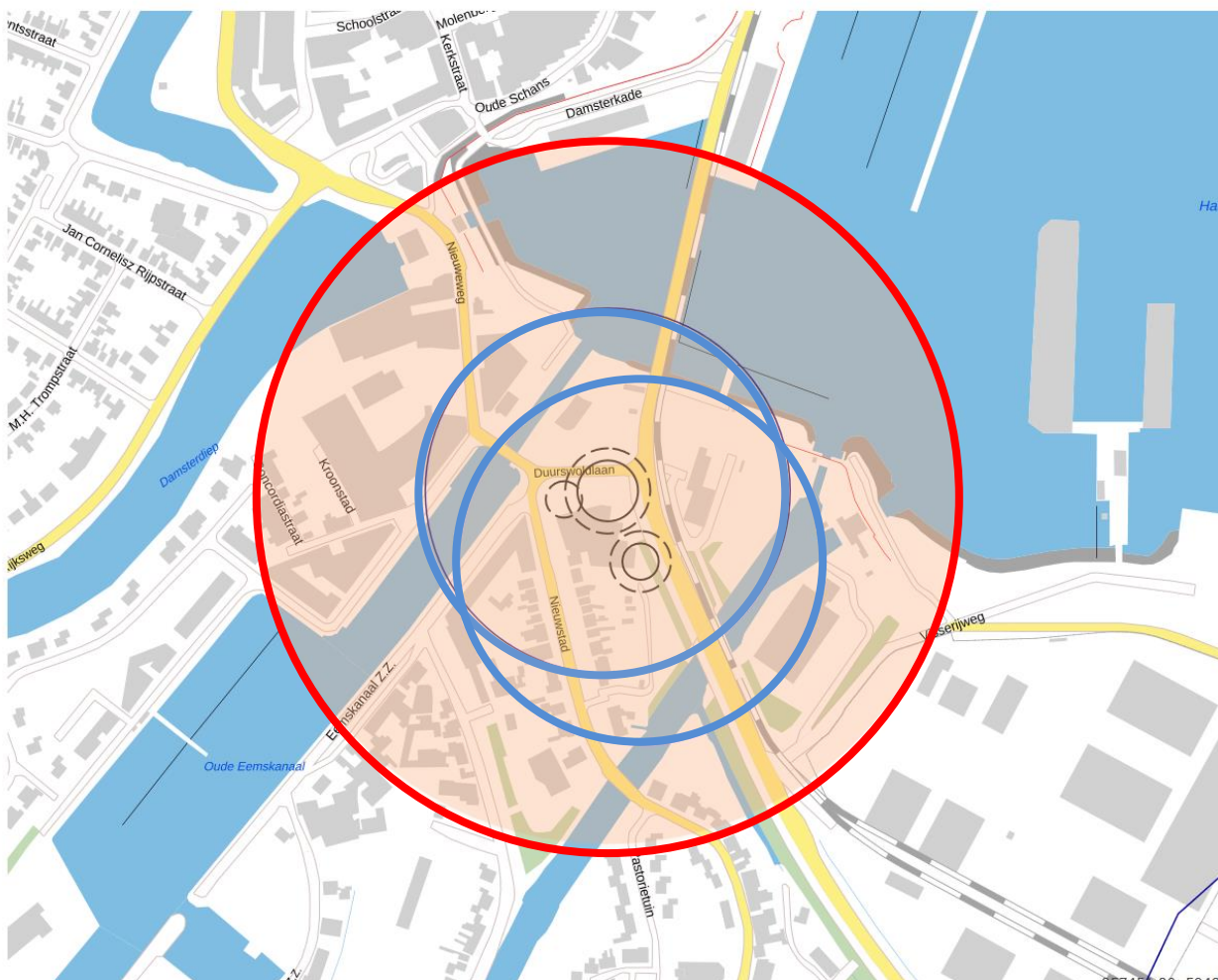
*Het Besluit kwaliteit leefomgeving van de Omgevingswet (artikel 5.12, lid 4) maakt de beleidsmatige keuze het gifwolkaandachtsgebied te begrenzen op 1,5 km. Vanuit risicogericht werken sluit Veiligheidsregio Groningen, vooruitlopend op het van kracht worden van deze landelijke wetgeving, al aan op deze afkapgrens. Nouryon Chemicals B.V., JPB en J. Wildeman zijn voor ons daarmee geen relevante risicobron voor dit plangebied. Ook buiten de 1,5 km is sprake van risico's. Met het introduceren van deze afkapgrens, zien wij de acceptatie van dit risico echter als een rijksverantwoordelijkheid.

LPG-tankstation AVIA

Hoogte en verandering van het groepsrisico van het LPG-tankstation

De hoogte van het groepsrisico is berekend door de ODG. Uit de berekening blijkt dat zowel in de huidige als in de toekomstige situatie sprake is van een overschrijding van de oriëntatiewaarde.

Verder is door het rijk de beleidsmatige keuze gemaakt alleen personen binnen het 100% letaal gebied (150 meter) mee te nemen in risicoberekeningen. Ook daarbuiten vallen echter nog significante aantallen dodelijke slachtoffers. De grens waarop geen dodelijke slachtoffers vallen ligt op 330 meter. De aantallen daadwerkelijke slachtoffers zijn dus hoger dan uit de risicoberekeningen blijkt.

Figuur 1: Ligging van effectgebieden:

Blauwe lijnen: 100% letaal gebied (150 meter)

Rode lijn: grens waarop geen dodelijke slachtoffers, 1% letaal gebied (330 meter)

Betekenis van overschrijding van de oriënterende waarde

Voor de overschrijding van de oriënterende waarde gelden geen landelijke grenswaarden. Het is aan gemeenten af te wegen of zij dit risico (bestuurlijk) accepteren, na afweging van maatregelen. De gemeente Delfzijl heeft daartoe in 2010 een beleidsvisie externe veiligheid op gesteld. De beleidsvisie geeft voor de woonkern Delfzijl-Farmsum (paragraaf 2.4.1; pag 42) een uitspraak over de omgang van een overschrijding van de oriëntatie waarde:

Beleidsvisie externe veiligheid Delfzijl

Gebiedstype woonkernen Delfzijl-Farmsum

Het plangebied Ubbens- en Actionlocatie valt onder gebied G1: Woonkernen Delfzijl-Farmsum. Hiervoor geldt dat:

Oriëntatiewaarde

Een overschrijding van de oriëntatiewaarde is binnen dit gebiedstype niet toegestaan.

De situatie op de Ubbens- en Actionlocatie is in zowel de huidige als de toekomstige situatie strijdig met het beleid van de gemeente Delfzijl.

In onze beleving is hier sprake van een doorontwikkelde situatie waarbij functies bij elkaar liggen die zich niet met elkaar verenigen. De gemeente kiest voor binnenstad ontwikkeling, ons inziens hoort daarbij dat de milieu situatie daarop dan wordt aangepast. Dat is een situatie ontstaan die vraagt om lange termijn oplossingen. Het landelijke beeld is ook dat LPG-verkoop bij tankstations uit de woonkernen verdwijnt en geplaatst wordt langs invalswegen buiten de woongebieden. Dat doet recht aan een goede ruimtelijke ordening.

Mogelijke maatregelen aan de risicobron

De beste maatregel is sanering van de LPG-verkoop en het aanpassen van de vergunning op dit punt. Dat betekent niet dat het tankstation geheel gesaneerd moet worden. De verkoop van andere brandstoffen geeft kleinere risicocontouren en hebben geen invloed op de Ubbens- en Actionlocatie.

De ontwikkeling van de Ubbens- en Actionlocatie is een goed moment hiervoor. Deze ontwikkeling genereert geldstromen waaruit de saneringskosten betaald kunnen worden.

Mogelijk staat het tankstation open voor doorontwikkeling naar de nieuwe brandstoffen CNG en oplaadpunten voor elektrische auto's, maar we raden u LNG en waterstof op deze locatie af.

Vergunning:

In de vergunning is de LPG doorzet beperkt tot 499 m³. Verdere doorzetbeperking heeft geen rekenkundig effect.

Venstertijden voor de bevoorrading van LPG door een LPG-tankwagen maken nu geen onderdeel uit van de vergunning (dat is dus niet het tanken van LPG door personenauto's aan de afleverzuil). Voor de bevoorrading van LPG kunnen venstertijden overwogen worden. De grootste bijdrage aan het risico wordt gevormd door de het Noorderport college en het kantoorgebouw aan de Duurswoldlaan 2. Functies waar personen veelal overdag aanwezig zijn. Venstertijden voor LPG bevoorrading zouden dan bijvoorbeeld kunnen zijn: 19.00 – 7.00. Op de Ubbens- en Actionlocatie worden nu echter met name woonfuncties toegevoegd, mensen die juist thuis zijn binnen de genoemde venstertijd. Venstertijden zijn dus niet zo interessant om het risico echt te verlagen

Verplaatsing vulpunt en LPG-reservoir in zuidelijke richting is een laatste mogelijkheid. Daarmee komen de twee maatgevende risico-objecten verder van de bevolkingsconcentraties te liggen. Wij denken echter dat

vanwege de stedelijke ontwikkeling van Delfzijl structurele, lange termijn oplossingen gekozen moeten worden. Verplaatsing van het vulpunt is dat niet.

Maatregelen bij de ontwikkeling

De maatregelen ter verlaging van het groepsrisico in de omgeving kunnen bestaan uit een lagere woningdichtheid op de Ubbens- en Actionlocatie aan de kant van het LPG-tankstation. Nu is een hoogte accent van 26 meter en een appartementencomplex voor 72 woningen aan de kant van het LPG-tankstation voorzien. Ook een grotere afstand tussen nieuwe woningen en of minder hoogbouw of enkel grondgebonden woningen kan bijdragen aan verlaging van het risico.

Al deze maatregelen betekenen echter dat de ontwikkelingsplannen fors aangepast zouden moeten worden. Daarnaast is ook in de huidige situatie al sprake van een overschrijding van de oriëntatiewaarde. Dit wordt niet opgelost met aanpassingen aan de voorgenomen ontwikkeling.

Conclusie maatregelen ter verlaging groepsrisico

De enige echt effectieve maatregel om het groepsrisico op de Ubbens – en Actionlocatie significant te verlagen is de sanering van de LPG-verkoop. Daarnaast zijn wij van mening dat met deze gebiedsontwikkeling en het blijven verkopen van LPG geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

Veiligheidsregio Groningen adviseert u dan de verkoop van LPG bij het AVIA tankstation te saneren.

De maatregelen ter verlaging van het risico (zowel aan de risicobron als de ruimtelijke ontwikkeling) kunnen alleen bij het ruimtelijke besluit betrokken worden, als deze op moment van de vaststelling van het bestemmingsplan Ubbens- en Actionlocatie juridische geborgd zijn. Voor het LPG-tankstation betekent dit dat de vergunning dan gewijzigd moet zijn voordat het ruimtelijke besluit genomen wordt.

Een tweede spoor is dat de gemeenteraad het te hoge groepsrisico accepteert met het ruimtelijke besluit, maar wel de uitvoering van de LPG-sanering aannemelijk maakt. Dit kan door een bestuurlijke uitspraak, geldreservering, opnemen in GREX en/of anterieure overeenkomst, etc.

Mocht de gemeente dit tweede spoor kiezen, dient verantwoording van het groepsrisico ook voor het LPG-tankstation ingevuld te worden. Veiligheidsregio Groningen adviseert u hiervoor op de onderdelen bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid voor zowel het AVIA LPG-tankstation als de spoorlijn Delfzijl - Groningen.

Veiligheidsregio Groningen adviseert u onderstaand voor de invulling van de verantwoording van het groepsrisico op de onderdelen bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid voor zowel het AVIA LPG-tankstation als de spoorlijn Delfzijl - Groningen.

Bestrijdbaarheid LPG tankstation en spoorlijn

Bij bestrijdbaarheid gaat het om de mogelijkheden tot voorbereiding van de bestrijding en beperking van de omvang van een calamiteit. Om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken, is het van belang dat de hulpverleningsdiensten niet worden belemmerd in de uitvoering van hun hulpverlenende taken. Om de bestrijdbaarheid goed te kunnen beoordelen, is gekeken naar:

- Bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen van de spoorlijn;
- Bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen van het LPG-tankstation.

Om te bepalen of de hulpdiensten tijdens calamiteit voldoende snel kunnen optreden, is de bereikbaarheid en opkomsttijd van de brandweer beoordeeld. Om te bepalen of de risicobron bovenwinds (met de windrichting mee) kan worden benaderd, is de tweezijdige bereikbaarheid beoordeeld. Om te bepalen of de brandweer snel kan beschikken over voldoende bluswater, is de beschikbaarheid van zowel primaire (brandkranen) als secundaire (open water) bluswatervoorzieningen bij de risicobronnen beoordeeld.

Bluswatervoorzieningen & bereikbaarheid spoorlijn

Voor de spoorlijn geldt dat enkel het toxische scenario tot het plangebied reikt.

De spoorlijn is beoordeeld op bereikbaarheid voor de hulpdiensten en het beschikbare bluswater. Hieruit blijkt het volgende:

- De opkomsttijd vanaf de brandweerpost Delfzijl naar de spoorlijn is 8-10 minuten (data 2017).
- De spoorlijn is meestal vanaf twee zijden aan te rijden.
- De incidentlocatie op de spoorlijn is beperkt bereikbaar. We vinden het echter niet proportioneel om in het kader van deze planontwikkeling maatregelen ten aanzien van de bereikbaarheid van de spoorlijn te adviseren;
- Langs de spoorlijn zijn geen primaire bluswatervoorzieningen (brandkranen) aanwezig. Aanvullende bluswatervoorzieningen langs deze spoorlijn zijn ons inziens in het kader van dit ruimtelijke besluit echter niet realistisch. Voor het bestrijden van grote incidenten is daardoor ondersteuning vanuit de regio (groot watertransport) benodigd. Hiervoor geldt een opkomsttijd van tenminste een half uur. Dit kan leiden tot vertraging bij de bestrijding van een calamiteit met gevaarlijke stoffen.

Veiligheidsregio Groningen ziet geen aanleiding voor maatregelen bij de spoorlijn ten behoeve van dit voorgenomen ruimtelijke besluit.

Bluswatervoorzieningen & bereikbaarheid LPG-tankstation

De twee voornaamste risico's met betrekking tot het LPG-tankstation, zijn de opslagtank en de bevoorrading van LPG. De opslagtank van LPG is een stationaire voorziening bij het LPG-tankstation. Het betreft een ondergrondse opslagtank met een volume van 20 m³. Het scenario 'instantaan falen' van de opslagtank is voor de opslagtank het scenario met het grootste effect (explosie). Door daarbij optredende hitte- en overdrukeffecten kunnen dodelijke slachtoffers vallen.

Het maatgevende scenario bij het LPG-tankstation wordt veroorzaakt door de bevoorrading van LPG bij het tankstation. In geval van een lekkage en/of een secundaire brand, waarbij de LPG-tankauto wordt aangestraald, kan een BLEVE plaatsvinden. Door de daarbij optredende hitte- en overdrukeffecten kunnen

(dodelijke) slachtoffers vallen. Dit scenario is voor de brandweer niet effectief bestrijdbaar. Hulpdiensten zullen zich hoofdzakelijk richten op secundaire branden, schade en gewonden.

Bij een dreiging van een BLEVE kan er tijd zijn voor repressief optreden. Tussen het begin van een brand en het optreden van dit scenario ligt ongeveer 5 tot 75 minuten. Dit is mede afhankelijk van de mate waarin de tank is gevuld en de omvang van de brand en het ongeval dat heeft plaatsgevonden. Een volle tank biedt meer tijd voor repressieve maatregelen dan een nagenoeg lege tank.

Het LPG-tankstation is beoordeeld op bereikbaarheid voor de hulpdiensten en het beschikbare bluswater. Hieruit blijkt het volgende:

- De opkomsttijd vanaf de brandweerpost Delfzijl naar de LPG-tankstation is 4-6 minuten (data 2017).
- Het tankstation is vanaf twee zijden aan te rijden.
- De incidentlocatie bij het tankstation zal normaal gesproken goed bereikbaar zijn.
- Bij het LPG-tankstation liggen voldoende brandkranen om een beginnend incident te bestrijden. Voor het bestrijden van grotere incidenten is ondersteuning vanuit de regio (groot watertransport) benodigd. Hiervoor geldt een opkomsttijd van tenminste een half uur. Dit kan leiden tot vertraging bij de bestrijding van een calamiteit met gevaarlijke stoffen.

Veiligheidsregio Groningen ziet geen aanleiding voor maatregelen bij het LPG-tankstation ten behoeve van dit voorgenomen ruimtelijke besluit.

Zelfredzaamheid

Bij zelfredzaamheid gaat het om de mogelijkheden voor personen in het invloedsgebied van een risicobron, om zichzelf in veiligheid te brengen. Belangrijk aspect hierbij is, dat zij zichzelf kunnen onttrekken aan een dreigend gevaar zonder daadwerkelijke hulp van de hulpverleningsdiensten, bijvoorbeeld door te vluchten of te schuilen. Het is noodzakelijk dat mensen zich bewust zijn van de risico's en handelingsperspectieven. De mate van zelfredzaamheid in het rampgebied is bepalend voor de omvang van de hulpverlening tijdens een ramp of een zwaar ongeval. Om de zelfredzaamheid van de aanwezige personen te beoordelen, is gekeken naar de volgende aspecten:

- zelfredzaam vermogen;
- mogelijkheden tot vluchten of schuilen

Zelfredzaam vermogen

- Het voorgenomen ruimtelijke besluit sluit functies voor verminderd zelfredzame personen niet uit.

Veiligheidsregio Groningen adviseert u functies voor verminderd zelfredzame personen uit te sluiten zolang het tankstation LPG mag verkopen.

Mogelijkheden tot vluchten of schuilen

- In geval van een calamiteit dient er van de risicobron af gevlucht te worden. Het plan is niet gedetailleerd genoeg dat goed te kunnen beoordelen, maar vooralsnog lijken er geen beperkingen.